

DET KONGELIGE
UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Statlige universiteter og høyskoler

Nr.
F-12-05

Vår ref
200504525

Dato
30.11.2005

FORSLAG TIL STATSBUDSJETTET FOR 2007 PROGRAMKATEGORI 07.60 HØYERE UTDANNING

1.	Innledning	2
1.1	Generelt om budsjettprosessen.....	2
1.2	Departementets anvendelse av institusjonenes budsjettforslag og krav til rapportering	4
1.3	Budsjettprosessen i institusjonene	5
1.4	Frister for innsending til DBH, departementet og regnskapsmateriale.....	5
1.5	Fastlagte kontakter mellom institusjonen og departementet.....	6
1.6	Endret opplegg for rapportering til departementet	7
1.7	Mal for budsjettdokumentet (2005-2007).....	7
2.	Generell tilstandsvurdering	9
3.	Kvalitet i utdanningen.....	9
3.1	Elementer i Kvalitetsreformen	9
3.2	Kapasitet og gjennomføring i utdanningen	9
3.3	Internasjonalisering	13
3.4	Læringsmiljø	13
3.5	Samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner	13
3.6	Revidering av akkreditering av sykepleierutdanningene.....	14
4.	Forskning og utviklingsarbeid	14
4.1	Forsknings- og utviklingsaktivitet.....	14
4.2	Strategiske prioriteringer	15
4.3	Doktorgradsutdanning	15
4.4	Vitenskapelig utstyr	18
4.5	Vitenskapelige publikasjoner	18

4.6	Internasjonalisering	19
4.7	Faglig ledelse	19
4.8	Fagevalueringer	20
5.	Evne til å møte samfunnets behov.....	20
5.1	Samarbeid med samfunns- og næringsliv	20
5.2	Innovasjon og entreprenørskap	20
5.3	Randsoneinstitusjoner	21
5.4	Kompetanseutvikling av lærere	23
5.5	Formidling.....	23
5.6	Fleksible utdanningstilbud og etter- og videreutdanning.....	24
5.7	Samarbeid med regionale helseforetak	24
5.8	Rekruttering av studenter med minoritetsspråklig bakgrunn.....	25
5.9	Universitetsmuseene	25
6.	Administrasjon, personal, helse, arbeidsmiljø og sikkerhet.....	25
6.1	Institusjonens styring	25
6.2	Personal	26
6.3	Arbeidsmiljø.....	28
7.	Bygg og leie	28
7.1	Areal	28
8.	Spesielle områder	29
8.1	Miljøspørsmål/ miljøledelse	29
8.2	Beredskapsarbeid.....	29
8.3	Skikkethetsvurdering	29
9.	Budsjett og økonomi	30
9.1	Regnskap 2005	30
9.2	Tallbudsjettforslag for 2007 (forslag innenfor rammen)	30
9.3	Fremtidige satsingsforslag (forslag utenfor rammen)	31
10.	Rapporteringsrutiner og forklaring av tabeller	32
10.1	Fremgangsmåte ved rapportering til DBH	32
10.2	Tabeller	33

1. INNLEDNING

1.1 Generelt om budsjettprosessen

Saksgang og tidsskjema for departementets arbeid med budsjettet for 2007 forventes å bli som følger:

TID	AKTIVITET
Desember 2005	Stortingets endelige vedtak om budsjetttrammene for universitets- og høyskolesektoren for 2006
Januar/februar 2006	Forslag til konsekvensjustert budsjett for 2007
Januar/februar	Forslag om større satsingstiltak og nye bygg for 2007
Mars	Regjeringens første budsjettkonferanse med fastsetting av foreløpig fordeling av budsjetttrammer, avsetting til spesielle satsingsområder
April	Utarbeiding av justeringsmaterialet
Mai/juni	Regjeringens andre budsjettkonferanse med fastsetting av budsjetttrammer (avholdes etter behov)
Juli/August	Utarbeiding av rammedisponeringsforslaget på kapittel og post

September	Avsluttende budsjettkonferanse med fordeling av resterende potter og fastsetting av endelige budsjetttrammer
September	Klarering av tekst- og tallbudsjettet med Finansdepartementet og siste justering av budsjetteksten før fremleggelse i statsråd
Oktober	Regjeringen legger fram forslag til statsbudsjett for kommende år
November/ Desember	Stortinget vedtar utgiftsrammen for hele utdannings- og forskningssektoren etter innstilling fra finanskomiteen. Deretter utarbeider fagkomiteen innstilling til fordeling innenfor denne rammen

Konsekvensjustering

Utgangspunktet for arbeidet med budsjetttrammen for 2007 er det budsjett Stortinget har vedtatt for 2006, jf. "Blå bok" som utgis av Stortingets administrasjon. I februar utarbeider Finansdepartementet, etter forslag fra Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD), et konsekvensjustert budsjett. Ved konsekvensjusteringen blir budsjettet korrigert for helårsvirkninger av de vedtak og det budsjettet Stortinget nettopp har vedtatt. For eksempel vil nye tiltak som opprettes i 2006 med budsjettvirkning for et halvt år bli innarbeidet med helårsvirkning i 2007, mens bevilgninger i 2006 til engangstiltak vil bli trukket ut av departementets budsjetttramme. I tillegg vil endringer i undervisningskomponenten i finansieringssystemet bli beregnet.

Større satsingstiltak

På regjeringens første budsjettkonferanse fremmer departementene større prioriterte satsingstiltak og forslag om nye bygg. Finansdepartementet forutsetter at slike satsingstiltak blir fulgt av forslag til mulige innsparingstiltak på områder med lavere prioritet. Mindre satsingstiltak må fagdepartementene eventuelt finansiere innenfor egen budsjetttramme.

Regjeringens første budsjettkonferanse

Regjeringen holder sin første budsjettkonferanse i mars. Hovedtrekk i budsjettopplegget for 2007 blir da fastlagt. Regjeringen fastsetter en foreløpig fordeling av budsjetttrammene på de enkelte departementene, og en fordeling av eventuelle budsjettkutt. I tillegg blir det satt av "potter" som regjeringen fordeler senere til prioriterte satsingstiltak, inkludert eventuelt nye bygg.

Justeringsmateriale

Etter fastsetting av foreløpige rammer, kan departementene foreslå justeringer av disse rammene på visse vilkår. En skal også rapportere om hvordan en planlegger å foreta budsjettkutt som eventuelt har blitt vedtatt på den første budsjettkonferansen. Forslag om eventuelle funksjonsendringer mellom departementene skal være med i justeringsmaterialet.

Regjeringens andre budsjettkonferanse (etter behov)

På denne konferansen blir det fastsatt såkalte endelige, departementsvise utgifts- og inntektsrammer.

Rammedisponeringen

På grunnlag av rammevedtakene i mai/ juni utarbeider departementet i juli/august forslag til fordeling på kapitler og poster. På dette tidspunkt vil normalt hovedtrekkene i budsjettet for påfølgende år være fastlagt.

Avsluttende budsjettkonferanse

Regjeringen vedtar budsjetttopplegget for 2007 med endelige rammer for hvert departement i begynnelsen av september. Det blir også tatt stilling til spørsmål om husleiekompensasjon for merutgifter til husleie i eventuelle nye bygg.

1.2 Departementets anvendelse av institusjonenes budsjettforslag og krav til rapportering

Hensikten med Budsjettdokumentet (2005-2007) fra institusjonene er å få rapportering fra budsjettåret 2005 som bl.a. skal fungere som grunnlag for departementets etatsstyring, samt å få fram mest mulig realistiske innspill fra institusjonene. Budsjettdokumentet må gi et godt grunnlag for den videre budsjettbehandling i departementet.

Departementet påpeker viktigheten av å rapportere data korrekt, i tide og av god kvalitet, både til departementet og til andre rapporteringsinstanser som DBH (Database for statistikk om høyere utdanning), Samordna opptak (SO) og Statistisk sentralbyrå (SSB). Tellingstidspunkt skal alltid være identisk ved oversendelse av data til for eksempel DBH og SSB.

Institusjonene skal rapportere til DBH de opplysningene som departementet og NSD (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste) ber om. Rapporteringssystemet for institusjonene når det gjelder studentdata, forskningsdata, personaldata, økonomidata og arealdata inngår i DBH, slik at rapporteringen til DBH og til departementet gjennom tabellene i budsjettdokumentet er samordnet. Systemet er lagt opp slik at institusjonene først rapporterer til DBH, og rapporteringen gjøres etter datadokumentasjonen som institusjonene finner på <http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/dokumentasjon/tabeller.cfm>. Institusjonene skal deretter ta ut rapporter på et aggregert nivå som legges ved budsjettdokumentet. Denne prosessen er forklart i rundskrivets del 11 (rapporteringsrutiner og forklaring av tabeller), samt i dokumentasjon fra NSD vedrørende rapportering til DBH. Tall som legges inn i DBH må være godkjent av institusjonens ledelse.

Departementet benytter institusjonenes data som grunnlag for resultatbasert tildeling i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler, i arbeidet med statsbudsjettet og i forbindelse med styringsdialogen. Tabell 1.5 og 1.9 danner grunnlag for resultatbasert studentfinansiering i forbindelse med konsekvensjustert budsjett.

Kvaliteten på de innleverte rapportene i budsjettforslagene har bedret seg de siste årene, men det er fortsatt behov for at institusjonene vurderer hvordan kvaliteten kan økes ytterligere. Institusjonene er selv ansvarlige for å hente ut tabeller fra DBH-databasen, og kontrollere at tallene er korrekte.

Betydningen av resultatrapportering for departementene og underliggende virksomheter er understreket i Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon 12. desember 2003.

Institusjonene må sørge for å etablere nødvendige skriftlige rutiner og systemer for å sikre høy datakvalitet. Rutinene skal omfatte retningslinjer som beskriver rutiner for:

- bruk av institusjonens studieadministrative system og system for rapportering av vitenskapelige publiseringer, herunder rutiner for tilgang til systemet, sletting av tilganger og dokumentasjon av korreksjoner som er utført
- registrering av grunddata
- kontroll og risikovurdering av data

Departementet understreker at kontroll med rapportering av data som benyttes i finansieringssystemet skal inngå i institusjonenes kvalitetssikringssystem. Dette inkluderer både rapportering av studentdata (f.eks. data for avlagte studiepoeng) og forskningsdata (f.eks. data for vitenskapelig publisering). Det er således institusjonens ledelse som står ansvarlig for de data som rapporteres. Departementet vil følge dette opp i ettersynsvirksomheten.

I år som i tidligere års budsjetttrundskriv har det vært lagt vekt på å samle mye av den årlige rapporteringen til departementet som også knytter seg til andre deler av virksomheten enn det som har vært nevnt ovenfor, og der det tidligere har gått ut egne brev om rapportering.

1.3 Budsjettprosessen i institusjonene

Under avsnitt 9.3 Tallbudsjettforslag for 2007 er det gitt en nærmere framstilling av hvordan utformingen og innholdet i institusjonenes budsjettforslag skal være. Departementet forutsetter at budsjettbehandlingen ved institusjonene baserer seg på realistiske forutsetninger for kommende års budsjett. Dette innebærer at budsjettprosessen gis en direkte innretning mot de mål som er fastlagt av politiske myndigheter og gjennom institusjonenes planer på ulike nivå. I likhet med foregående år skal budsjettforslaget fra institusjonene holdes innenfor en gitt budsjetttramme, og budsjettforslaget for 2007 må være tilpasset de overordnede prioriteringer og krav til omstilling som ligger i budsjettet for 2006. For arbeidet med 2007-budsjettet vil dette være endelig vedtatt budsjett for 2006 (jf. "Blå bok") og påfølgende endelig tildelingsbrev for 2006. I tillegg vil avlagte studiepoeng og antall innreisende og utreisende utvekslingsstudenter i 2005 gi uttelling i den resultatbaserte studentfinansieringen. Institusjonene må foreta klare prioriteringer med utgangspunkt i denne budsjetttrammen. Budsjettprosessen må munne ut i en prioritering av virksomheten innenfor budsjetttrammen.

I tillegg kan institusjonen lansere større satsingsforslag som tiltak utenfor rammen, jf. kapittel 9.4.

1.4 Frister for innsending til DBH, departementet og regnskapsmateriale

1.4.1 Frister for innsending til DBH

Frist for rapportering av tallmateriale (til bruk i budsjettdokumentet) til DBH er 15. februar 2006, jf. også kap. 10. Frist for rapportering til DBH av data for vitenskapelig publisering er 1. mars 2006, jf. kap. 4.5.

Frist for innsending av budsjettforslag for 2007 er 1. mars 2006.

Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler medfører at data som inngår i beregningsgrunnlaget for institusjonenes budsjetttrammer behandles i

konsekvensjustert budsjett, jf. ovenstående tidsplan. Ovennevnte frister er derfor absolutte, og det vil ikke bli mulig å korrigere innrapporterte data i etterkant.

Det vises for øvrig til frister under kapittel 10.

1.4.2 Periodisk rapport 1. halvår 2006

Samtlige institusjoner skal innen 15. august 2006 gi en avviksrapportering for 1. halvår 2006 i henhold til resultatmål fastsatt i St.prp. nr. 1 (2005-2006) og tildelingsbrevet for 2006. Rapporten skal omfatte status per 30. juni 2006. Rapporteringen skal rettes inn mot måloppnåelse og resultat, og hvor eventuelle større avvik omtales spesielt.

1.4.3 Regnskapet for 2005 og delårsrapportering for 2006 - frister for innsending av regnskapsmateriale

Det vil gå ut et eget skriv om frister for innsending av regnskapet for 2005 og delårsrapportering 2006. Se for øvrig kapittel 9 for regnskapsmateriale som skal sendes som vedlegg til budsjettforslaget 2006.

1.5 Fastlagte kontakter mellom institusjonen og departementet

1.5.1 Styringskalender

En viktig del av departementets styringsansvar er å fortolke, konkretisere og utdype politiske signaler, og å formidle disse til de underliggende institusjonene på en slik måte at de blir retningsgivende for institusjonenes virksomhet. Videre er det nødvendig at departementet er orientert om institusjonenes løpende virksomhet, prioriteringer og synspunkter på utfordringer og oppgaver.

Nedenfor følger styringskalender for 2006:

Styringskalender	Tema	Tidspunkt
Budsjetttrundskriv	Retningslinjer for institusjonenes budsjettarbeid.	November 2005.
Satsingsforslag fra institusjonene	Prioriterte satsingsforslag som tiltak utenfor rammen 2007	Desember 2005
Tildelingsbrev	Bevilgning, mål resultatmål og aktivitetskrav for 2006	Desember 2005
Styringsmøter med universiteter og høyskoler	Diverse tema	Januar 2006- desember 2006
Rapport til DBH	Rapportering av data om studenter, doktorgradsstudenter, økonomi, areal og personal	15. februar og 15. oktober 2006
Budsjettforslag fra institusjonene	Resultatrapport 2005 Plan for disponering 2006 Budsjettforslag 2007 Satsingsforlag (fullstendig liste) 2007	1. mars 2006
Etatstyringsmøter med universiteter og høyskoler	Oppfølging av mål og resultatmål og aktivitetskrav for 2005	Mars- juni 2006
Orientering om forslag til statsbudsjett for 2007	Foreløpige budsjetttrammer for 2007 (Jf. tillegg til statsbudsjettet).	Oktober 2006

Satsingsforslag fra institusjonene	Prioriterte satsingsforslag som tiltak utenfor rammen 2008	Desember 2006
Tildelingsbrev	Endelig budsjetttramme for 2007	Desember 2006

Departementet vil i tildelingsbrevet for 2006 komme tilbake til dagsorden og tidspunkt for etatsstyringsmøtene våren 2006.

1.5.2 Tjenestevei i budsjettarbeidet

Institusjonenes budsjettforslag og rapporter, samt den informasjonen som institusjonene rapporterer til DBH, utgjør institusjonenes bidrag til departementets budsjettarbeid. Departementet forutsetter at institusjonene i budsjettdokumentet rapporterer om alle forhold de mener departementet må være oppmerksom på i budsjettarbeidet.

Departementet viser til brev av 18. oktober 1995 hvor en ber om å bli holdt orientert om møter mellom underliggende etater og Stortingets organer, slik at departementet eventuelt kan ha anledning til å være representert på slike møter. Videre understrekes at departementet skal motta kopi av korrespondanse fra institusjonene til Stortinget og andre departementer.

1.6 Endret opplegg for rapportering til departementet

Departementet vil fra og med budsjettåret 2006 endre opplegget for institusjonenes rapportering til departementet. Omleggingen er en konsekvens av endret målstruktur, jf. St.prp. nr. 1 (2005-2006) og ønske om en tettere kopling mellom mål, ressursinnsats og resultater. Omleggingen vil imidlertid også medføre endringer i rapportering av planer for 2006 som skal inngå i "Budsjettdokumentet for 2005-2007". Omleggingen innebærer at institusjonene vil bli gjort kjent med rapporteringskravene som knytter seg til målene fastsatt for budsjettåret 2006 allerede i tildelingsbrevet som sendes ut i desember 2005, dvs. at rapporteringskravene gjøres kjent om lag et år tidligere enn hva som hittil har vært praksis. Budsjetttrundskrivet i sin nåværende form vil opphøre fra om med 2006.

I det foreliggende budsjetttrundskrivet bes det om rapport for virksomheten i 2005, men ikke for planer for 2006-2007 slik det før har vært gjort. Departementet vil i tildelingsbrevet angi nærmere hvordan institusjonenes planer for 2006 skal rapporteres, herunder plan for tildelt bevilgning for 2006. Institusjonenes rapport for 2005 og planer 2006 skal imidlertid fremdeles sammenholdes i et dokument, "budsjettdokumentet". I tildelingsbrevet vil det komme nærmere informasjon om detaljene rundt malen for dokumentet.

I neste rapporteringssyklus (rapport 2006 – planer 2007 – budsjettforslag 2008), vil departementet be om å få institusjonenes fullstendige budsjettforslag for 2008 innsendt med frist i desember 2006. Institusjonenes *budsjettforslag* vil da komme i et eget dokument, mens *rapport* for foregående budsjettår samt *planer* for inneværende budsjettår kommer i et annet dokument. Dette siste dokumentet vil som det tidligere "budsjettdokumentet" ha frist 1. mars .

Endringene medfører altså at det skal sendes inn to dokumenter:
 Frist primo desember 2006: Budsjettforslag for 2008
 Frist 1. mars 2007: Rapport og planer (2006-2007).

Budsjettdokumentet for 2005-2007 skal sendes inn 1.mars 2006 på samme måte som tidligere.

1.7 Mal for budsjettdokumentet (2005-2007)

Departementet har fastlagt en mal for det materialet som institusjonene skal sende inn. Det er foretatt endringer i malen fra fjorårets rundskriv, med sikte på å få bedre samsvar mellom resultatrapportering og målstrukturen. Som nevnt i punktet over, skal planer for 2006 og 2007 fremdeles rapporteres i budsjettdokumentet, men nærmere beskrivelse av rapporteringsmåte vil komme i tildelingsbrev for 2006 som sendes ut i desember. Det betyr at det i det foreliggende budsjetterundskrivet kun bes om rapportering på virksomheten i 2005. Som tidligere år skal imidlertid budsjettdokumentet (2006-2007) inneholde både en rapportdel og en plandel. Budsjettdokumentet (2005-2007) skal bestå av 10 hoveddeler:

1. Innledning
2. Generell tilstandsvurdering
3. Kvalitet i utdanningen
4. Forskning og utviklingsarbeid
5. Evne til å møte samfunnets behov
6. Administrasjon, personal, helse, arbeidsmiljø og sikkerhet
7. Bygg og leie
8. Spesielle områder
9. Budsjett og økonomi
10. Tabeller

I omtalen senere (fra kapittel 3) av de enkelte delene er det ført opp en underspesifikasjon. De enkelte kapitlene og underkapitlene skal omtales så langt det er relevant for den aktuelle institusjonen. Institusjonene skal ved utarbeidelse av budsjettdokumentet følge den malen departementet har lagt opp til, og det skal benyttes samme nummerering av underkapitlene som i dette rundskrivet. Institusjonene skal under hvert kapittel knytte resultatrapporteringen til de fastlagte mål og resultatmål som er grunnlaget for virksomheten i 2005, jf. St.prp. nr. 1 (2004-2005) og Stortingets behandling av denne og tildelingsbrev. Institusjonene skal vurdere i hvilken grad de har nådd de fastlagte mål og oppfylt resultatmålene. Avvik fra fastsatte resultatmål skal forklares, jf. også kapittel 1.5.2.

Det er ønskelig at tekst og tabeller sammenstilles i rapportdelen, der det er naturlig, slik at en kan se teksten i direkte sammenheng med tabellene.

Departementet ber om å få tilsendt Budsjettdokumentet (2005-2007) i **20 eksemplarer**. I tillegg ber departementet om at ett eksemplar sendes til *Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste, Hans Holmboes gt. 22, 5007 Bergen* og ett eksemplar til NOKUT, Postboks 1708 Vika, 0121 Oslo. **I tillegg skal budsjettforslaget sendes elektronisk (i Word-format) til postmottak@ufd.dep.no. E-posten merkes med "Til UH: Budsjettforslag 2007".**

Budsjettdokumentet blir behandlet i sammenheng med utarbeidelsen av St.prp. nr. 1 (2006-2007) og tildelingsbrev for 2007. Institusjonene kan ikke forvente å få noen særskilt tilbakemelding på forslag som blir tatt opp i budsjettdokumentet utover det som fremgår av disse.

2. GENERELL TILSTANDSVURDERING

Kapitlet er en oppsummering av rapportdelen for 2005 i kapitlene 3 - 9. Institusjonenes oppsummering skal være kortfattet, og særlig peke på utfordringene for institusjonen.

3. KVALITET I UTDANNINGEN

3.1 Elementer i Kvalitetsreformen

3.1.1 Rapport 2005

Det bes om en kort rapportering om og vurdering av følgende elementer i Kvalitetsreformen:

- Hva er erfaringene med etablering og bruk av Kvalitetssikringssystemet på de ulike administrative og faglige nivåene i organisasjonen? Hvilke erfaringer har institusjonen gjort med årsrapport til styret?
- I departementets brev om sensorordning av 4. oktober 2005 er det bedt om: 1) Informasjon om hvilke retningslinjer, rammeverk og/eller forskrifter som finnes om sensorordninger på sentralt nivå ved institusjonene. 2) Rapportering om status for kvalitetsarbeid knyttet til sensorordninger, jf mer utfyllende i omtalt brev.
- Hvordan brukes utdanningsplanene, blant annet som et systematisk redskap for den enkelte student og for institusjonen.
- Hvordan arbeides det med undervisnings-, veilednings- og vurderingsformer?

Vi ber også institusjonene gi en kort beskrivelse av sine interne resultatbaserte modeller for budsjettfordeling, herunder hvordan små og utsatte fag skjermes.

3.2 Kapasitet og gjennomføring i utdanningen

3.2.1 Rapport 2005

Utvikling i studenttall

Institusjonene skal kommentere og gi en forklaring på utviklingen i studiepoeng, søkertall, opptakstall, registrerte studenter og kandidattall med utgangspunkt i de aktuelle tabeller i kapittel 10¹.

I tabellen nedenfor skal makrotall oppgis, med mulighet for dekomponering i tekst under tabellen. Det skal gis årsaks- og avviksanalyser på utviklingen i tallene i tabellen. For studiepoeng stilles det særskilte krav til detaljeringsgrad, jf. nedenfor.

Tabell 3.a. Hovedtall utvikling i studenttall²

	2005	Endring fra 2004
Studiepoeng		
Søkertall		
Opptakstall		

¹ Opptakstall (lokalt opptak og sentralt opptak (SO)) er antall personer med tilbud som har møtt til studiet og betalt semesteravgift. Når en student har en utdanningsplan, skal denne være bekreftet før studenten er å betrakte som tatt opp ved institusjonen. Se for øvrig kapittel 10 (tabellforklaringer) og DBH-dokumentasjon fra NSD for forklaring av rapporteringssystemet.

² Tabellen kan tas ut fra DBH.

Registrerte studenter		
Kandidattall		

Spesielt om studiepoeng

Gjentak av studiepoeng skal ikke rapporteres som nye studiepoeng når et studieprogram kun endrer navn, og institusjonens ledelse må sikre at det utvikles systemer for dokumentasjon og kvalitetssikring av data som hindrer dette, jf. kapittel 1.2.

Ved rapportering av eksamen, skal kun studentens tilvekst av studiepoeng rapporteres. Dette betyr at dersom studenten tidligere har bestått eksamen i et emne som har faglig overlapp mot rapporteringsemnet, og dermed medfører reduksjon i det antall studiepoeng studenten tilskrives, skal kun studentens netto studiepoengtilvekst rapporteres.

Endringer i tallene for avlagte studiepoeng og utvekslingsstudenter påvirker størrelsen på institusjonenes budsjetttrammer. Departementet har behov for å kunne dekomponere endringer i avlagte studiepoeng i enkelte forklaringsfaktorer. I forbindelse med rapportering av studiepoeng for 2005 skal samtlige institusjoner forklare endringer i studiepoeng fra 2004 til 2005. Eksempler på forhold som vil påvirke omfanget av avlagte studiepoeng er:

- endringer i opptaksstørrelser
- endringer i frafallet underveis i studier
- økt antall eksamener som studenter melder seg opp til innenfor samme tidsintervall
- redusert strykprosent
- omlegging av studieportefølje og endring i tidspunkter for tilordning av studiepoeng underveis i et studium
- ordninger for å få studenter til å fullføre studieløp etter eldre studiemodeller

Departementet vil med nevnte liste som et veiledende utgangspunkt be om en grundig redegjørelse for hvordan ulike faktorer har påvirket omfanget av avlagte studiepoeng. Det bes om at institusjonen tallfester hvordan de ulike forklaringsfaktorer påvirker den samlede endring i tallet på avlagte studiepoeng fra 2004 til 2005. Det bes om at endringer som kun er av teknisk årsak gjøres spesielt rede for. Departementet vil peke på at et slikt faktagrunnlag vil være til hjelp for å belyse enkelte virkninger av Kvalitetsreformen og det nye finansieringssystemet for universiteter og høyskoler.

Det er gjort endringer i hvordan institusjonens andel av studieprogrammer med blandingsfinansiering skal beregnes, jf. teknisk dokumentasjon i DBH. Institusjonene må på bakgrunn av dette oppdatere finansieringsprosenten for slike studieprogrammer.

Omgjøring til studiepoengsgivende emner

Uttelling i resultatkomponenten skal være knyttet til reell aktivitets- og resultatendring. Der nye studiepoengsgivende undervisningstilbud erstatter tidligere undervisningstilbud hvor det tidligere ikke ble tilordnet studiepoeng, skal institusjonen gi en oversikt over tidligere og nytt studietilbud, antall studenter og avlagte studiepoeng på det nye studietilbudet.

Aktivitetskrav

Institusjonene skal kommentere hvordan institusjonen ligger an i forhold til aktivitetskravene for studieåret 2005/06, og gi en forklaring til eventuelle avvik fra aktivitetskrav i 2004/05, jf. tildelingsbrev for 2005.

Rekruttering til utvalgte utdanninger

For enkelte fagfelt er det svak rekruttering i forhold til aktivitetskrav eller regionale/nasjonale behov. Det bes om en rapportering og vurdering av tiltak som institusjonen har iverksatt i 2005 for å bedre rekrutteringen til enkelte utdanninger. Dette gjelder særlig ingeniørutdanning, lærerutdanning, helse- og sosialfag og marine fag.

Realfag

Det bes om en samlet rapportering og vurdering på institusjonens arbeid med rekruttering til realfag og styrking av dette fagfeltet.

Gjennomstrømning

Gjennomstrømningen på de ulike studium/fagområder skal vurderes, og det skal gis en rapport om tiltak som er satt i gang for å bedre gjennomstrømningen. Institusjonene skal videre rapportere om avlagte studiepoeng i 2005 sett i forhold til planlagte studiepoeng i 2005 ut i fra utdanningsplanene. Relatert DBH-tabell: GJENNOMFØRING IHT. AVTALT UTDANNINGSPLAN.

Fullføring på utvalgte utdanninger

Departementet har ved utvalg av studier som det bes om særskilt rapportering for, bl.a. tatt hensyn til størrelse, mulighet for sammenliknbarhet og omlegging til ny gradsstruktur. Det bes om rapportering for følgende studier:

- Allmennlærerutdanningen
- Førskolelærerutdanningen
- Ingeniørutdanningen
- Sykepleierutdanningen
- Vernepleierutdanningen

Følgende tabell bes fylt ut:

Tabell 3.b Fullføring på utvalgte utdanninger i hele 2005

Studium	Fullføring		Forkunnskaper	
	Antall tatt opp som skulle ha fullført i 2005 henhold til normert tid	Antall som faktisk fullførte på normert tid	Karakterpoeng (medianen) for primærvitemål og forbedret vitnemål for studenter som er tatt opp til studiet og som i 2004 skulle ha fullført studiet på normert tid	Gjennomsnitt antall fordypningspoeng og gjennomsnittlig antall realfagspoeng for studenter som er tatt opp til studiet og som i 2005 skulle ha fullført studiet på normert tid
				Forordningspoeng
				Realfagspoeng

Data legges inn i DBHreg.

I kolonnen for *Antall tatt opp som skulle ha fullført i henhold til normert tid i 2005* skal studenter som har fått innvilget permisjon ikke regnes med. Studenter som har sluttet underveis i studiet skal imidlertid telles med. Under kolonnene for *forkunnskaper* skal

gjennomsnittspoeng for det året studentene ble tatt opp (og som medfører at de i 2005 i henhold til normert tid skulle ha fullført studiene) oppgis. Institusjonene skal angi hvor stor del av populasjonen som er registrert med poeng under kolonnene for forkunnskaper.

Lærerutdanning

Høyskolene skal dokumentere oppfyllelse av målet om økt antall lærerstudenter med utdanning i sentrale skolefag som språk og realfag. Høyskolene skal videre gi en vurdering av egen måloppfyllelse, evt. manglende måloppfyllelse.

Departementet har behov for en samlet oversikt over ferdig utdannede læreres fagkompetanse, både i allmenne fag og i yrkesfag.

For institusjoner som har allmennlærerutdanning, ber vi om rapportering når det gjelder valg av fordypning i 3. og 4. studieår for ferdige kandidater. Vi ber også om rapportering av valg av fag når det gjelder videreutdanning for allmennfaglærere. Se nærmere forklaring i tab. 1.18 og 1.19 i vedlegg til rundskriv

Relaterte DBH-tabeller: UTEKSAMINERTE ALLMENNLERERKANDIDATER – FORDYPNING og VIDEREUTDANNING FOR ALLMENNLERERE

Tilsvarende ber vi om rapportering på faglig bakgrunn for kandidater som har valgt PPU, både kandidater med bakgrunn fra høyere utdanning og kandidater med bakgrunn fra videregående skoles nivå. Se nærmere forklaring i tab. 1.20 og 1.21 i vedlegg til rundskriv.

Relaterte DBH-tabeller: UTEKSAMINERTE PPU-KANDIDATER – FAGBAKGRUNN FRA HØYERE UTDANNING og UTEKSAMINERTE PPU-KANDIDATER – FAGBAKGRUNN FRA VIDEREGÅENDE OPPLÆRING.

Institusjoner med integrerte 4 og 5 – årige masterutdanninger for lærere bes rapportere i tabell 1.22 i vedlegg til rundskriv.

Nye studier/ fag og nedlegging av studier/ fagtilbud

Det skal gis en oversikt over nye og avviklede studier, jf. nærmere beskrivelse i kapittel 10. Relaterte DBH-tabeller er: NYE STUDIETILBUD og AVVIKLETE STUDIETILBUD.

Det bes i tillegg om at søknader om nye studietilbud som er sendt NOKUT i 2005 eller som er planlagt å sende til NOKUT i 2006, og status for søknadsbehandlingen rapporteres under dette kapitlet.

Karakterer

Departementet har gitt retningslinjer for bruk av karaktersystemer, jf. brev av 10. mai 2004. Institusjonene skal rapportere til DBH hvilke karakterer som gis på emnenivå, jf. DBHs spesifikasjoner. I DBH vil det være mulig å ta ut rapporter på emnenivå, alternativt aggregert til studieprogram, studium og/eller fakultet/avdeling. Tabellen skal ikke sendes til departementet, men bare rapporteres til DBH. Relatert DBH-tabell: KARAKTERER.

Praksis

Departementet ber om rapportering på andel praksis på studieprogram hvor praksis er en del av studieopplegget. Relatert DBH-tabell: PROSENTANDEL PRAKSIS PÅ STUDIEPROGRAM.

3.3 Internasjonalisering

3.3.1 Rapport 2005

Det skal rapporteres om status for det internasjonale arbeidet i forhold til egen internasjonal strategi, der følgende skal inngå som et minimum:

Det skal rapporteres på omfanget av studentmobilitet i henhold til avtaler og utdanningsprogram, jf. tabell 1.9 i vedlegg til rundskrivet. Rapporten vil bl.a. inngå som en del av beregningsgrunnlaget for undervisningskomponenten i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler. Departementet vil derfor understreke at data skal rapporteres i henhold til spesifikasjoner fra DBH. Det bes i tillegg om en omtale og vurdering i selve budsjettforslaget (inkludert antall) om studentutvekslingsopphold/praksis i utlandet som ikke omfattes av DBH-rapporteringen (dvs. opphold under tre måneder).

Det skal gis en oversikt over de viktigste aktive avtalene om utdanningssamarbeid med institusjoner i utlandet og over aktiviteten knyttet til disse. Det skal også gis en angivelse av avtalene som er inngått i 2005. Eventuell forskningsvirksomhet knyttet til avtalene rapporteres under punkt 4.6.1. Institusjonen skal gi en vurdering av sin avtaleportefølje. Det bes også om en rapportering på hvordan det samarbeides med SIU og andre norske institusjoner for å oppnå institusjonsavtaler.

Det skal rapporteres i hvilken grad og hvordan tilbud om faglig opphold i utlandet er systematisk innarbeidet i de ulike studieprogrammene. I den sammenheng bes det om en rapportering på om institusjonen har fått tildelt ECTS label og/eller DS label, og om eventuelle planer for å oppnå dette. Det skal i tillegg rapporteres om etablerte fellesgrader og hvordan internasjonalisering er innarbeidet i kvalitetssikringssystemet. Vi ber om en orientering om institusjonens politikk når det gjelder utvikling av engelskspråklige studietilbud.

Relaterte DBH-tabeller i vedlegg til rundskriv: UTVEKSLINGSSTUDENTER OG STUDENTER UNDER KVOTEPROGRAMMET.

3.4 Læringsmiljø

3.4.1 Rapport 2005

Etter universitets- og høyskoleloven har institusjonene det overordnede ansvaret for læringsmiljøet. Institusjonene skal ha etablert et læringsmiljøutvalg. Vi ber institusjonene redegjøre for fremtidige utfordringer i læringsmiljøet. Det bør legges vekt på hvordan dette blir integrert i det interne kvalitetssikringssystemet.

Dette ansvaret gjelder også i forhold til funksjonshemmede studenter. Institusjonene bes særskilt rapportere om læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell

utforming, eller alternativt om det i stor utstrekning tilrettelegges særskilt for den enkelte student etter behov. Dersom det tilrettelegges særskilt bør det redegjøres for hvilke tilretteleggingsform som er mest vanlig. Institusjonene bes også rapportere i hvilken utstrekning universell utformet teknologi brukes.

3.5 Samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner

3.5.1 Rapport for 2005

Institusjonene bes om å rapportere kort om det arbeidet som pågår for å bidra til samarbeid og arbeidsdeling nasjonalt og regionalt. Rapporten må inneholde en oversikt over samarbeidstiltak og formelle avtaler mellom universitetene, de statlige høyskolene og andre institusjoner, der det går fram hva som er nye tiltak i 2005.

Den institusjon som gir eksamen skal rapportere og registrere studentene. Dette skal sikre samsvar mellom faglig ansvar og rapportering, og redusere sannsynligheten for feilrapportering. Institusjonene må utarbeide egne avtaler som fordeler økonomien ut fra denne forutsetning, bl.a. ved at uttelling gjennom resultatkomponenten fordeles til samarbeidende institusjoner etter deres bidrag i samarbeidet³.

Selv om studenter rapporteres til DBH av den institusjon som gir eksamen, og økonomien reguleres mellom institusjonene som angitt over, har de institusjonene som ikke gir eksamen, også behov for å synliggjøre sin aktivitet i budsjettokumentet. Samarbeidsinstitusjoner som ikke gir eksamen, skal derfor rapportere om virksomheten, ikke gjennom DBH, men direkte i budsjettokumentet, og der angi bl.a. hvilke studier man samarbeider om, hvilke institusjoner som deltar i samarbeidet, hvilken institusjon som gir eksamen, antall studenter som avla eksamen i 2005 og hvilken omtrentlig andel av studiet rapporterende institusjon er ansvarlig for.

3.6 Revidering av akkreditering av sykepleierutdanningene

3.6.1 Rapport for 2005

Det bes om rapportering på hvilke tiltak institusjonen har satt i verk som følge av NOKUTs arbeid med revidering av akkreditering av sykepleierutdanningene.

4. FORSKNING OG UTVIKLINGSARBEID

Dersom tabellene i vedlegget ikke fullt ut gir dekkende rapportering av institusjonenes FoU-arbeid, bes disse supplert på en hensiktsmessig måte.

4.1 Forsknings- og utviklingsaktivitet

4.1.1 Rapport 2005

Universiteter og høyskoler bes om å gi en vurdering av sine FoU-resultater, blant annet i lys av departementets indikatorer for tildeling av ressurser til forskningsvirksomhet. Institusjonene bes spesielt om å kommentere sin vitenskapelige publisering i lys av departementets krav om at omfang og kvalitet skal

³ For samarbeidsprogrammer er det mulig å hente ut studiepoengsproduksjonen fra DBH, og ta utgangspunkt i dette ved den økonomiske fordelingen mellom institusjonene.

øke. Institusjonene (bortsett fra kunsthøgskolene) bes redegjøre for hvordan resultatbasert finansiering føres videre i den interne fordelingen ved institusjonen.

Institusjonene skal redegjøre for arbeidet med å bedre forskningsvilkårene for den enkelte forsker, herunder støtte til søknadsskriving og drift av større prosjekter.

Institusjonene bes om å redegjøre for forvaltning av personalressursene og spesielt for status og tiltak for å hindre problemer med rekrutteringssvikt når fagpersonellet går av ved pensjonsalder.

De statlige høyskolene bes spesielt å redegjøre for sitt arbeid med å styrke FoU-virksomheten i lys av samarbeidet med lokalt nærings- og samfunnsliv for å styrke regionene.

Kunsthøgskolene bes redegjøre for tiltak for å styrke sin FoU- virksomhet og status i arbeidet med å definere kriterier for kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning i utøvende kunstfag. De bes også om å redegjøre for arbeidet med å styrke og øke omfanget av kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning i skapende utøvende kunstfag i tilknytning til Stipendprogram for kunstnerisk utvikling eller på annen måte.

4.2 Strategiske prioriteringer

4.2.1 Rapport 2005

Vi ber institusjonene beskrive og gi en vurdering av arbeidet med å sikre forskning og utvikling av høy kvalitet gjennom langsiktige prioriteringer. Det skal legges vekt på hvordan målet om spesialisering og konsentrasjon på områder der institusjonen har særlige forutsetninger ivaretas. For høyskolene skal den regionale forankringen synliggjøres. Institusjonene skal dessuten gjøre rede for hvilke økonomiske verktøy institusjonens styre og de enkelte avdelingene har skaffet seg for å gjennomføre strategiske satsinger og omstilling av FoU-virksomheten.

Universitetene skal rapportere hvordan eventuell strategisk forskningsbevilgning anvendes for å støtte opp under de mål institusjonen har satt seg for forsknings- og utviklingsarbeid. (Bruk av eventuell strategisk forskningsbevilgning rapporteres for øvrig under punktene 4.3 og 4.4.)

Høyskolene skal redegjøre for strategi og tiltak knyttet til virkemidlene i NFR for økt kontakt med nærings- og arbeidsliv (bl.a. MOBI og Næringsrettet høyskolesatsing og Strategiske høyskoleprosjekter). I redegjørelsen skal det legges vekt på hvordan høyskolene utnytter de eksterne prosjektmidlene for å bygge opp aktiviteter og fagmiljøer som skal bestå etter prosjektperiodens utløp.

4.3 Doktorgradsutdanning

Stipendiatstillinger utgjør hovedtyngden av de strategiske forskningsmidlene. Både utdanningsinstitusjonene og departementet har behov for å ha god oversikt over antall doktorgradsavtaler, antall avlagte doktorgrader, gjennomføringstid, avbrutte utdanninger og endring av antall stipendiatstillinger over tid.

Alle institusjoner er pålagt å etablere systemer, doktorgradsregistre, som inneholder informasjon på individnivå og som gir tidsseriedata, blant annet for å følge med på gjennomstrømmingen. Institusjonene skal heretter rapportere gjennomstrømningsdata (se nærmere beskrivelse under) til DBH.

4.3.1 Rapport 2005

Institusjonene bes om å rapportere sin aktivitet gjennom utfylling av tabellene nevnt nedenfor. Institusjonene bes spesielt om å vurdere *gjennomstrømming* i doktorgradsutdanningen, og tiltak for å bedre denne, der resultatene er for svake.

Institusjonene bes om å redegjøre for antall besatte årsverk i stipendiatstillinger i relasjon til hvor mange slike årsverk institusjonen har fått tildelt fra UFD. Dersom det er avvik mellom besatte og tildelte årsverk, bes institusjonene redegjøre for årsaken til dette og for iverksatte tiltak for å rette dette opp.

Departementet vurderer fjorårets rapportering av gjennomstrømming som mangelfull. Tabellene for gjennomstrømming har derfor fått en ny kolonne der institusjonene skal oppgi antall doktorgradsavtaler som er 5 år eller eldre.

Institusjonene bes om å redegjøre for prinsippene for fordeling av stillingene ut fra nasjonale og forskningspolitiske målsettinger, herunder hvordan samfunnets behov for arbeidstakere med doktorgrad er ivaretatt ved den interne fordelingen av doktorgradstillinger.

Antall nye doktorgradsavtaler (tabell 2.1, jf. kap. 10)

Institusjonene skal rapportere antall personer som har inngått doktorgradsavtaler i løpet av 2005. *Rapporteringen til DBH omfatter kun de institusjoner som har rett til å tildele ph.d.-graden. Høyskoler uten rett til å tildele ph.d.-grad rapporterer kun i budsjettdokumentet.*

Personer som er tilsatt ved høyskoler uten egen rett til å tildele ph.d.-grad, skal rapporteres både av den institusjonen som tildeler graden og av arbeidsgiverinstitusjon. Gradstildelende institusjon skal rapportere disse i kategorien "andre eksterne".

Persondata skal rapporteres etter studium, kjønn og finansieringskilde etter følgende kategorier: finansiert over institusjonens grunnbudsjett, Norges forskningsråd, og andre eksterne kilder. (DBHs kategorier for studium skal benyttes). Relatert DBH-tabell: PERSONER I DOKTORGRADSPROGRAMMER.

Samtlige doktorgradsavtaler (tabell 2.2, jf. kap. 10)

Institusjonene skal rapportere totalt antall personer med doktorgradsavtale høsten 2005. Det kreves at personene er aktive i doktorgradsprogrammet og at de omfattes av en konkret avtale. *Rapporteringen til DBH omfatter kun de institusjoner som har rett til å tildele ph.d.-graden. Høyskoler uten rett til å tildele ph.d.-grad rapporterer kun i budsjettdokumentet.*

Personer som er tilsatt ved høyskoler uten egen rett til å tildele ph.d.-grad, skal rapporteres både av den institusjonen som tildeler graden og av arbeidsgiverinstitusjon. Gradstildelende institusjon skal rapportere disse i kategorien "andre eksterne". Arbeidsgiverinstitusjonen skal i teksten opplyse om hvilke

institusjoner som har faglig ansvar for de personene som rapporteres (norske eller utenlandske institusjoner).

Persondata rapporteres som i tabell 2.1 etter studium, kjønn osv.
Relatert DBH-tabell: PERSONER I DOKTORGRADSPROGRAMMER.

Antall avlagte doktorgrader (tabell 2.3, jf. kap. 10)

Institusjonene skal rapportere antall personer som fullførte doktorgrad i 2005, inkludert eventuelle dr. philos. Det skal tas utgangspunkt i disputasdato for å bestemme hvilket år kandidaten rapporteres. *Rapporteringen til DBH omfatter kun de institusjoner som har rett til å tildele ph.d.-graden. Høyskoler uten rett til å tildele ph.d.-grad rapporterer kun i budsjettdokumentet.*

Institusjoner med rett til å tildele ph.d-graden rapporterer doktorgrader avlagt av personer som hadde sin arbeidsplass ved høyskoler uten egen rett til å tildele ph.d.-grad, i kategorien "andre eksterne".

Persondata rapporteres som i tabell 2.1 etter studium, kjønn osv. Relatert DBH-tabell: AVLAGTE DOKTORGRADER.

Gjennomstrømming i organisert doktorgradsutdanning (tabell 2.4, 2.5 og 2.6, jf. kap. 10)

Alle institusjonene skal rapportere gjennomsnittlig antall årsverk i doktorgradsutdanning for de personene som fullførte doktorgraden i 2005 og antall doktorgradsavtaler avbrutt i 2005. Institusjonene er pålagt å etablere systemer for å følge med på gjennomstrømingen, jf. rundskriv F-34-02 og tildelingsbrev for 2004.

Institusjoner som har rett til å tildele ph.d.-graden, skal ikke rapportere kandidater som hadde sin arbeidsplass utenfor institusjonen (f.eks. ved høyskoler uten ph.d.-rett eller ved forskningsinstitutter). Institusjoner *uten* rett til å tildele ph.d.-graden fyller ut tabellene for egne ansatte.

Registreringen skal omfatte aktive personer med en konkret doktorgradsavtale. Eventuelle avlagte dr. philos. skal ikke rapporteres her. Det skal rapporteres på brutto- og nettotall. Netto årsverk fremkommer ved å trekke fra eventuelle årsverk brukt på permisjoner, pliktarbeid, spesialistutdanning eller ordinær undervisning. Rapporteringen skal være per kalenderår, fordelt på studium (jf. DBHs kategorier) og kjønn. Det rapporteres i 3 ulike tabeller, etter finansieringsmåte (institusjonens grunnbudsjett, NFR og andre kilder). Disputasdatoen avgjør hvilket år kandidaten rapporteres.

Alle institusjoner skal også rapportere antall doktorgradsavtaler avbrutt i 2005. Også her skal det rapporteres bare egne ansatte, jf. over. Det skal også rapporteres på antall doktorgradsavtaler i 2005 som var 5 år eller eldre.

Alle institusjonene skal rapportere gjennomstrømningsdata som beskrevet over til DBH.

Årsverk i stipendiatstilling (tabell 3.2, jf. kap 10)

Institusjonene skal rapportere antall årsverk i stipendiatstilling ved institusjonen. *Både institusjoner med rett til å tildele ph.d.-grad og institusjoner uten slik rett, skal rapportere sine egne stipendiatstillinger til DBH.*

Stillingene må være besatt for å bli rapportert. Personer som er tilsatt i annen type stilling og arbeider med en doktorgrad, skal ikke rapporteres her.

Relatert DBH-tabell er: ÅRSVERK I STIPENDIATSTILLINGER.

4.4 Vitenskapelig utstyr

4.4.1 Rapport 2005

Universitetene og de vitenskapelige høyskolene bes om å gi en kort redegjørelse for sin strategi for investering og tildeling av vitenskapelig utstyr. De institusjoner som har fått utstyrsmidler over strategisk forskningsbevilgning redegjør for dette.

4.5 Vitenskapelige publikasjoner

4.5.1 Rapport 2005

Institusjonene skal rapportere data for vitenskapelig publisering for publiseringsåret 2005 i henhold til det rapporteringssystemet som ble benyttet i rapporteringen av 2004-data. Dette innebærer bruk av bibliografiske data og autoritetsregistre som gjøres tilgjengelig for institusjonene gjennom datasystemet ITAR, eventuelt direkte fra felles tjeneste for institusjoner som ikke benytter tilpassede lokale dokumentasjonssystemer. Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste utgjør en felles administrativ tjeneste for dokumentasjonssystemet.

Det er foretatt noen endringer i rapporteringsspesifikasjonene. For nærmere spesifisering av rapporteringskravene, se: <http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/dokumentasjon/tabeller.cfm> , under overskriften "Vitenskapelig publisering".

Av hensyn til forsinkelser i import av bibliografiske data, settes endelig rapporteringsfrist til DBH til 1. mars 2006. Dette innebærer at rapportene for vitenskapelig publisering ikke kan medfølge den øvrige rapporteringen fra institusjonene til departementet. Rapporteringen av vitenskapelig publisering er likevel en del av institusjonenes rapportering om virksomheten i 2005, og departementet vil hente ut rapporter fra DBH til videre bruk. Vi vil i denne forbindelse understreke at institusjonene er forpliktet til å ha et system for kvalitetssikring av data, jf nærmere omtale under punkt 1.2. Institusjonene skal for revisjonsformål ta vare på originaldata som ligger til grunn for rapportering til DBH.

Det er kun publikasjoner i publiseringskanaler som er representert i autoritetsregistre for vitenskapelige publiseringskanaler og som tilfredsstillir Universitets- og høgskolerådets definisjon av vitenskapelig publisering, som kan rapporteres som vitenskapelig publisering.

Det skal rapporteres data om vitenskapelige monografier, vitenskapelige artikler i antologier, og vitenskapelige artikler i tidsskrift og serier. Vedrørende de faglige spesifikasjonene og avgrensingen av vitenskapelige publiseringskanaler i autoritetsregistre, er det etablert en rutine for innmelding av forslag til endringer i

autoritetsregistrene til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste. Forslagene behandles av et faglig utvalg nedsatt av Universitets- og høyskolerådet. Siste frist for innmelding av forslag til endringer i registrene som skal gjelde for rapporteringen av 2005-data, er satt til 9. desember 2005. Universitets- og høyskolerådet har videre i dialog med fagmiljøene i 2005 gjennomført en prosess med nye nomineringer til publiseringskanaler som skal inkluderes på nivå 2. Endelige lister over gyldige publiseringskanaler ventes å foreligge på NSDs nettsted 6. januar 2005.

Kunsthøgskolene og de institusjoner som det for øvrig er naturlig for, bes om å rapportere kunstnerisk utviklingsarbeid eller kunstnerisk virksomhet, gjennom en punktvis og stikkordmessig oversikt over sentral produksjon i 2004 ordnet i følgende kategorier:

- Kunstnerisk utviklingsarbeid (gjelder utviklingsarbeid som baserer seg på utøvende og/eller skapende kunst på høyt nivå (på nivå med doktorgrad)).
- Kunstverk (som er innkjøpt av museum, institusjon, privat samling o.a, eller er invitert til og/eller er premiert i konkurranse, eller har fått pris eller utmerkelse, eller er utført på oppdrag eller bestilling).
- Utstilling eller fremførelse (gjelder større offentlige utstillinger eller fremførelser som går ut over naturlig løpende virksomhet ved institusjonen).

4.6 Internasjonalisering

4.6.1 Rapport 2005

Universiteter og høyskoler bes rapportere sin aktivitet i forhold til EU. Antall prosjekter som er EU-finansiert, størrelsen på finansieringen og tema for prosjektene skal rapporteres. Institusjoner som har en koordinatorrolle i EU-prosjekter skal rapportere dette.

Det skal det gis en oversikt over de viktigste aktive avtaler om samarbeid med institusjoner i utlandet og over forskningsaktiviteten knyttet til avtalene. Det skal også gis en oversikt over avtaler som er inngått i 2005 (jmføres med punkt 3.3.1.)

Utvekslinger av vitenskapelig ansatte med en ukes varighet eller mer skal registreres, jf. tabell 3.5 i vedlegg til rundskrivet. Det skal skilles mellom stipendiater/post.doc og fast vitenskapelig ansatte. Det skal rapporteres i henhold til spesifikasjoner fra DBH

Relatert DBH-tabell i vedlegg til rundskriv: MOBILITET BLANT VITENSKAPELIG ANSATTE

4.7 Faglig ledelse

4.7.1 Rapport 2005

Universiteter og høyskoler bes redegjøre for arbeidet med å styrke den faglige ledelsen av forsknings- og utviklingsarbeidet, og formulering av mål, krav og forventninger til forskningsledere ved institusjonene. Det skal også redegjøres for hvilke virkemidler lederne har til rådighet.

4.8 Fagevalueringer

4.8.1 Rapport 2005

Institusjonene skal rapportere hvilke evalueringer som er gjennomført av institusjonens fagmiljøer i 2005, og hovedresultat av disse. Institusjonene skal også rapportere om hvordan evalueringer gjennomført av institusjonens fagmiljøer siden 2003 er fulgt opp med konkrete tiltak.

5. EVNE TIL Å MØTE SAMFUNNETS BEHOV

5.1 Samarbeid med samfunns- og næringsliv

5.1.1 Rapport 2005

Institusjonen skal rapportere kort om hvilke aktører i samfunns- og arbeidsliv det blir samarbeidet med innenfor utdanning og FoU-virksomhet, hvordan samarbeidet er organisert, hvilket omfang samarbeidet har, hva som er hovedmålet med samarbeidet og i hvilken grad det samarbeides om utveksling av fagpersoner. Høgskolene må særlig dokumentere og gi en vurdering av sitt arbeid med å styrke samarbeidet mellom profesjonsutdanningene og yrkesfeltet om opplegg for å utvikle relevant praksisopplæring og mer yrkesrettet FOU.

Institusjonen bes om å vurdere egen måloppnåelse når det gjelder å øke samarbeidet med samfunns- og næringsliv om innovasjon, FoU og studietilbud.

Det skal rapporteres på og vurderes hvordan institusjonens kvalitetssikringssystem fanger opp forhold knyttet til relevans i studiene og samarbeid med samfunns- og arbeidsliv.

Institusjonene skal rapportere antall nye SkatteFunn-prosjekter i 2005 der institusjonen deltar, og rapportere samlet budsjett for disse.

Kompetanseutvikling av lærere, innovasjon og etter- og videreutdanning skal rapporteres som egne punkter senere i kapitlet.

5.2 Innovasjon og entreprenørskap

5.2.1 Rapport 2005

Departementet vil kartlegge utdanningstilbud som eksisterer innenfor innovasjon og entreprenørskap ved universiteter og høyskoler. Det skal gis en kort omtale eller tabell av alle undervisningstiltak (studietilbud, kurstilbud osv.) som er relevante i en nyskapingssammenheng og som kan tilføre nødvendig kompetanse til personer som ønsker å starte ny virksomhet. Omtalen eller tabellen skal inneholde emne og tilknytning til studieprogram, studiepoeng, avlagte studiepoeng (både egen- og eksternfinansierte).

I tillegg ber vi om rapportering på hvordan det arbeides med entreprenørskap i lærerutdanningene.

Tabell 5.a Undervisningstiltak i nyskapningssammenheng

Emne	Studieprogram-tilknytning	Studiepoeng	Avlagte studiepoeng (eksternfinansiert)	Avlagte studiepoeng (egenfinansiert)

I forbindelse med ikrafttreddelsen av endringer i arbeidstakeroppfinnelsesloven, jf. Ot.prp. nr. 67 (2001-2002) og UH-loven, jf. Ot.prp.nr. 79 (2003-2004), ber departementet institusjonene om å redegjøre for hvilke endringer institusjonen gjennomfører mht. entreprenørskap og innovasjon.

Departementet skal også ha rapportering om antall forretningsideer mottatt av kommersialiseringsenhet, registrerte patenter, inngåtte lisensieringskontrakter og nye foretak etablert av kommersialiseringsenhet (KE) eller teknologioverføringskontor (TTO). Rapporteringen skal fordeles etter om ideen kommer fra egen eller andre institusjoners aktivitet og om kommersialiseringen foregår ved egen eller samarbeidende kommersialiseringsenhet.

Tabell 5.b Mottatte forretningsideer m.m.

	Fra aktivitet ved egen institusjon til egen kommersialiseringsenhet	Fra aktivitet ved egen institusjon til samarbeidende kommersialiseringsenhet	Fra aktivitet ved andre institusjoner til egen kommersialiseringsenhet
Mottatte forretningsideer			
Registrerte patenter			
Inngåtte lisensieringskontrakter			
Nye foretak etablert			

Med mottatte forretningsideer menes konkrete ideer som i løpet av året er blitt registrert ved institusjonen. Det antas at ideen har et betydelig kommersielt potensial, men endelig vurdering av kommersielt potensial er ikke gjort.

Departementet ber også om rapportering om samarbeid med andre aktører, regionale og nasjonale, innenfor innovasjon og nyvinning.

5.3 Randsoneinstitusjoner

5.3.1 Rapport 2005

Når institusjonene samarbeider med andre rettssubjekt skal dette nedfelles i en skriftlig samarbeidsavtale, jf. rundskriv F-35-02 (reglementet om forvaltning av eksternt finansiert virksomhet ved universiteter og høyskoler). Samarbeidsavtalen skal omfatte økonomi, personalforhold, styredeltakelse og andre forhold av betydning. I de tilfeller hvor det foreligger en samarbeidsavtale, og/eller en eierandel ved andre rettssubjekt skal det med status 31.desember 2005 opplyses om dette i tabell 5.c. I den utstrekning ansatte ved institusjonen utfører arbeid for

samarbeidspartneren skal det opplyses om det er inngått skriftlig avtale om dette, og om hvor mange årsverk som er utført i 2005.

Institusjonene skal rapportere om sin deltakelse i og samarbeid med virksomheter i institusjonens randsoner. Der institusjonen selv eller i samarbeid med andre virksomheter har etablert egne selskap, skal det gis en kort beskrivelse av formålet med eierskapet og hvilke mål- og resultatkrav som er satt for den aktuelle virksomheten.

Tabell 5.c Samarbeid med randsoner institusjoner

Samarbeidspartner	Eierandel ⁴	Styredeltakelse ⁵	Avtale om personalutveksling ⁶	Antall Årsverk

Institusjoner som får delegert forvaltningsansvar, skal utarbeide et grunnlagsdokument for statsrådets beretning til Riksrevisjonen om departementets myndighetsutøvelse i saker som gjelder statens interesser i selskaper hvor staten har dominerende innflytelse. Departementet vil informere institusjonene særskilt om den videre oppfølgingen av dette arbeidet. Departementet viser ellers til bestemmelsene i kapittel 4.6 i rundskriv F-35-02. Departementet vil understreke at rapportering som angitt i nevnte kapittel 4.6, gjelder alle selskaper der staten har eierinteresser, også selskaper hvor kapitalinnskuddet er foretatt etter 1. januar 2003.

Lønnsbetingelser for ledere i heleide statlige aksjeselskaper

I henhold til regnskapsloven skal det i noter til regnskapet i både store og små foretak opplyses om de samlede utgifter til henholdsvis lønn, pensjonsforpliktelser og annen godtgjørelse til daglig leder. Institusjonene skal rapportere inn denne informasjonen for heleide statlige aksjeselskaper der institusjonen står oppført med eierinteresser.

Ny database med selskapsinformasjon

I samarbeid med Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste arbeider departementet med å etablere en database som skal inneholde oppdatert informasjon om selskaper der departementet eller underliggende institusjoner står oppført med eierinteresser. Institusjonene vil i den forbindelse bli bedt om særskilt rapportering av selskapsinformasjon. Departementet vil komme tilbake til dette i eget skriv til institusjonene.

⁴ Dersom samarbeidspartneren er organisert som aksjeselskap oppgis en eventuell eierandel i prosent av selskapets aksjekapital. Dersom samarbeidspartneren er organisert som stiftelse anføres dette i rubrikken.

⁵ Dersom institusjonen er representert i samarbeidspartnerens styre skal antall styrerepresentanter oppgis.

⁶ I den utstrekning ansatte ved en institusjon skal utføre arbeid ved samarbeidende institusjoner (selskaper m.v.), skal dette skje i henhold til skriftlig avtale mellom enheten og institusjonen, jf. rundskriv F-35-02. Det skal svares ja/nei om det foreligger en avtale om personalutveksling.

5.4 Kompetanseutvikling av lærere

5.4.1 Rapport 2005

Stortinget har gitt sin tilslutning til målrettet satsing på kompetanseutvikling av lærere, instruktører og skoleeiere, jf. St.meld. nr 30 (2003-04) og Innst.S. nr. 268 (2003-04). Universitetene og høyskolene skal medvirke aktivt i denne prosessen, og må derfor samarbeide med skoleeier, fylkesmannen og Utdanningsdirektoratet. Departementet ber om en grundig rapportering på og vurdering av institusjonenes arbeid med Kunnskapsløftet, blant annet når det gjelder organisering av, omfang av og innhold i samarbeidet. Det bes også om en rapportering på hvordan det arbeides for å styrke samhandlingen med yrkesfeltet på dette området.

Reformen i grunnsopplæringen medfører et økt behov for regionale studietilbud for lærere i både bredde og dybde, særlig i sentrale skolefag som 2. fremmedspråk, matematikk, naturfag, engelsk og norsk/samisk, jf. strategi for kompetanseutvikling i grunnsopplæringen 2005-2008. Vi ber derfor om en beskrivelse av hvilke videreutdanningstilbud som blir gitt lærere i 2005.

5.5 Formidling

I St.prp.nr.1 (2003–2004) ble det varslet at en ønsker å utvikle en egen komponent for formidling i finansieringen av universiteter og høyskoler. Hensikten med dette er å stimulere til økt formidling og synliggjøring av den formidlingsaktiviteten som finner sted.

Høsten 2004 opprettet Universitets- og høgskolerådet, på oppdrag fra UFD, et formidlingsutvalg som skulle avgrense formidlingsbegrepet og foreslå relevante indikatorer for å fange opp sentrale deler av formidlingsaktiviteten ved institusjonene. Utvalget leverte sin innstilling "Sammen om kunnskap" 1. juli 2005. UFD vil arbeide videre med en komponent for formidling. Universitets- og høgskolerådet har fått et nytt oppdrag der de skal operasjonalisere indikatorer som skal inngå i en formidlingskomponent, samt utvikle et system for registrering og rapportering som sikrer nødvendige krav til datakvalitet. Arbeidet skal være fullført 1. juli 2006.

5.5.1 Rapport 2005

Det skal rapporteres om:

- utgivelse av tidsskrifter m.m.
- populærvitenskapelig virksomhet
- publikumsbesøk til museum, utstillinger o.l.

Når det gjelder innovasjon og entreprenørskap vises det til avsnitt 5.2. Videre ber departementet om en kort omtale av den øvrige virksomheten ved museene med eksempler på utstillinger og digital fremvisning m.v.

For å belyse universitetsmuseenes virksomhet ber departementet universitetene om å fylle ut følgende tabell:

Tabell 5.d Universitetsmuseenes virksomhet

Antall journalførte forvaltningssaker totalt over året	
Antall organiserte skoleomvisninger i utstillingene	
Antall egenproduserte særutstillinger	

Antall vandretstillinger	
Publikumsarrangementer	
Nettutstillinger og besøk	
Populærvitenskapelige foredrag og artikler	
Årlig tilvekst til samlingene	
Antall gjenstander katalogisert, fotografert og konservert	
Utlånsaker – antall saker og antall objekter	
Omfanget av arkeologiske utgravninger som en del av kulturminneforvaltningen (antall, årsverk og totalbudsjett)	

5.6 Fleksible utdanningstilbud og etter- og videreutdanning

5.6.1 Rapport 2005

Departementet ber om en kort redegjørelse for institusjonens strategi for etter- og videreutdanning, fjernundervisning og desentraliserte tilbud. Det bes om en rapportering på hvordan dette arbeidet er organisert ved institusjonene. Videre skal institusjonen redegjøre for og vurdere samarbeidet med eksterne aktører om etter- og videreutdanning. Videreutdanning skal rapporteres via de studieadministrative system. Departementet presiserer at det skal rapporteres slik at det er mulig å identifisere data for de enkelte videreutdanningstilbudene (ikke bare videreutdanningstilbudene totalt).

Relaterte DBH-tabeller er: ETTERUTDANNING og FLEKSIBLE UTDANNINGSTILBUD.

Stortinget har bedt Regjeringen legge fram rapportering om omfanget av etter- og videreutdanningstilbud som gis ved universiteter og høyskoler, om kostnader knyttet til tilbudene, hvordan disse finansieres, samt hva som er kostnadsfrie tilbud sett i forhold til tilbud der det tas egenbetaling. Tabellene i vedlegg til rundskriv ETTERUTDANNING – INNTEKTER OG KOSTNADER og VIDEREUTDANNING – INNTEKTER OG KOSTNADER skal fylles inn og rapporteres i budsjettokumentet.

For 2006 – data blir det endringer i rapporteringen av fleksible utdanningstilbud, etter- og videreutdanning, fjernundervisning og desentraliserte studietilbud. Nærmere informasjon om dette blir gitt i tildelingsbrevet og på hjemmesidene til DBH.

5.7 Samarbeid med regionale helseforetak

5.7.1 Rapport 2005

Instruks for regionale helseforetak legger til grunn et utstrakt samarbeid med universiteter og høyskoler om utdanning og forskning. Vi ber institusjonene rapportere om hvordan samarbeidet med regionale helseforetak og de enkelte helseforetakene foregår. Høyskolene skal blant annet rapportere på hvordan helseforetakene legger til rette for praksisundervisning.

5.8 Rekruttering av studenter med minoritetsspråklig bakgrunn

5.8.1 Rapport 2005

Det bes om en kort rapport og vurdering av institusjonens arbeid med å rekruttere minoritetsspråklige til høyere utdanning generelt og lærerutdanning spesielt. Universitetene og høyskolene skal dokumentere oppfyllelse av målet om å legge til rette for ulike studieløp som kan føre til kvalifisering av minoritetsspråklige med erfaring fra arbeid i skole og barnehage. Institusjonen skal videre gi en vurdering av egen måloppfyllelse, evt. manglende måloppfyllelse.

5.9 Universitetsmuseene

Departementet legger til grunn at universitetene tar i bruk en metode for en kartleggende tilstandsvurdering av sikkerhet og bevaring av universitetsmuseenes samlinger som er utviklet av ABM-utvikling. Ved behov kan metodikken videreutvikles og justeres. Vi er kjent med at det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal lage et felles system for dette for universitetsmuseene. Det legges til grunn at rapporteringen til departementet for 2006 tar utgangspunkt i dette systemet. Siden det foreløpig ikke foreligger en felles metode må rapporteringen for 2005 baseres på anslag. Vi ber om en vurdering av:

Sikring

Hvor stor andel av samlingene er på et tilfredsstillende eller høyere sikkerhetsnivå.

Bevaring

Andel av samlingene som har tilfredsstillende fysiske betingelser.

Tilgjengeliggjøring

Andel av samlingene som er digitalisert.

Antall publikasjoner/verk, herunder hovedfags/doktorgradsarbeider, som samlingene har bidratt inn mot i 2005.

6. ADMINISTRASJON, PERSONAL, HELSE, ARBEIDSMILJØ OG SIKKERHET

6.1 Institusjonens styring

6.1.1 Rapport 2005

Kvalitetsreformen forutsetter en gjennomgang av institusjonenes organisasjons- og styringsstruktur, både i forhold til institusjonens strategiske styring og den faglige ledelsen.

Som oppfølging av tidligere rapportering fra institusjonens arbeid med gjennomgangen av institusjonenes organisasjons- og styringsstruktur, er det ønskelig med en oversikt som viser status for valg av intern modell. Vi ber derfor institusjonen fylle ut tabellen nedenfor for de ordninger som er valgt.

Tabellen gir mulighet for en forenklet tilbakemelding, men vil i stor grad fange opp variasjonen i sektorens valg av modell/modeller.

Det er også av interesse med tilbakemelding om eventuelle andre løsninger som er valgt, samt eventuelt mer utfyllende kommentarer knyttet til organiseringen av faglig ledelse, samt eventuelle erfaringer.

Tabell 6.a Valg av intern styringsmodell

Intern ledelsesmodell	Delt faglig og administrativ ledelse						Enhetlig faglig og administrativ ledelse					
	Valgt faglig leder			Tilsatt faglig leder			Valgt enhetlig leder			Tilsatt enhetlig leder		
	m/ (valgt) styre	m/ (valgt) råd	uten styre el. råd	m/ (valgt) styre	m/ (valgt) råd	uten styre el. råd	m/ (valgt) styre	m/ (valgt) råd	uten styre el. råd	m/ (valgt) styre	m/ (valgt) råd	uten styre el. råd
<u>Avdelingsnavn:</u> -avd. 1: -avd. 2: -avd.												
<u>Grunnheter:</u> -antall grunnheter avd. 1 med... -antall grunnheter avd. 2 med ... -antall grunnheter avd.												

Honorar til styremedlemmer

Ny lov om universiteter og høyskoler fastsetter krav til godtgjøring for verv i institusjonens styre, og at departementet kan fastsette retningslinjer. For departementets vurderinger er det sentralt med tilbakemeldinger som gir en oversikt over praksis på området. Vi ber derfor om at institusjonene oppgir omfang av honorering av styremedlemmer, inkludert ekstern styreleder.

6.2 Personal

6.2.1 Rapport 2005

I budsjettdokumentet skal det rapporteres om antall tilsatte pr. 1. oktober 2005 i ordinære stillinger, oppdragsstillinger og bistillinger. Det rapporteres antall årsverk ved institusjonen, fordelt på et sett stillingstyper og kjønn. Rapporteringen til DBH skjer etter DBHs kravspesifikasjoner. Relatert DBH-tabell er: TILSATTE.

På bakgrunn av rapporteringen til DBH skal institusjonene rapportere tabell 3.1 og 3.3 i budsjettdokumentet, jf. kapittel 10. Det skal rapporteres kvinneandel i alle kategorier. Institusjonen skal også i egen tabell rapportere personer som er tilsatt som stipendiater, jf. kapittel 4.1.1.

Timelærere/ hjelpelærere

Institusjonene skal også rapportere antall årsverk brukt på time-/hjelpelærere som ikke inngår i tabellen ovenfor, jf. tabell 3.4 i kapittel 10. Det skal rapporteres på institusjonsnivå og avdelings-/fakultetsnivå. Årsverk framkommer ved å dividere de totale regnskapsførte utgifter til time-/hjelpelærere med brutto årslønn lik kr 450 000. Relatert DBH-tabell er: TILSATTE-TIMELÆRERE.

Gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Professor, høyskolelektor, førsteamanuensis, førstelektor, universitetslektor og høyskolelektor er regulert i forhold til EUs første generelle direktiv for gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (dir. 89/48/EØF). Departementet er derfor pålagt å rapportere antall godkjenninger til EU-kommisjonen. Gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner skal rapporteres til DBH, jf. tabell 3.6. Relatert DBH-tabell er: GODKJENNING AV YRKESKVALIFIKASJONER (EU-direktiv).

Det må rapporteres om godkjenning av kvalifikasjoner fra Sveits på samme måte som fra EØS-området.

Kvinner i vitenskapelige og administrative stillinger (årsverk)

Vi ber institusjonene gi en omtale av tiltak i 2005 i forhold til å øke andelen av kvinner i undervisnings- og forskerstillinger og i ledende stillinger for øvrig. Institusjonene skal også redegjøre for arbeidet med å kvalifisere kvinnelige tilsatte for opprykk.

Ihht. Likestillingslovens § 1a skal institusjonene redegjøre for tiltak som er satt i verk for å øke likestillingen i virksomheten. Vi ber om å få en kort redegjørelse for dette i budsjettokumentet.

Kompetanseheving for tilsatte

Vi ber om at institusjonene rapporterer om tiltak for å heve kompetansen til det faglige og administrative personalet, herunder lederutviklingstiltak. I tillegg ber vi om rapportering på hvordan særskilte midler knyttet til kompetanseheving for fagpersonalet i lærerutdanningen er disponert.

For å få et bedre grunnlag for å vurdere virksomhetens omfang og kostnadsdrivende effekt som følge av gjennomførte kompetansehevingstiltak, bes de statlige høyskolene rapportere i tabellen under. Det skal kun rapporteres for faglig tilsatte som følger mastergrad- eller doktorgradsprogrammer.

Tabell 6.b Kompetanseheving

Antall tilsatte som deltar på mastergrad- eller dr. gradsprogrammer		Antall med opprykk i undervisnings- og forskerstillinger i 2005			
Mastergrad	Dr. grad	Høgskolelektor	Førstelektor	Førsteamanuensis	Professor

Vi ber institusjoner som har tilsatte som deltar på dr.gradsprogram oppgi hvor mange av avtalene som er 5 år eller eldre, jf. kap. 4.3.

Institusjoner med sykepleierutdanning skal i tillegg fylle inn tabellen særskilt for denne utdanningen.

De statlige høyskolene bes i tillegg redegjøre for arbeidet med å utvikle førstelektorprogram for å øke antallet førstelektorer blant det faglige personalet, og om det pågår samarbeid om dette med andre institusjoner. De bes også redegjøre

for hva som er gjort for at høyskolelærere kan gjennomføre masterstudium på sentrale områder som kan ivareta det praktiske aspektet av yrkesutdanningene.

Sykefravær

Det er et mål å redusere sykefraværet og tallet på nye uførepensjonister. Statistikk viser at det ikke er mindre sykefravær ved de høyere utdanningsinstitusjonene enn ved andre typer virksomheter. For å kunne iverksette effektive tiltak, er det behov for kunnskap utover det tilgjengelig statistikk gir departementet. Vi ber om følgende rapportering fra institusjonen, jf. tabell 6c. Det skal rapporteres på egenmeldt og legemeldt sykefravær i foregående år fordelt på menn og kvinner etter nedenstående stillingskategorier. Fraværet skal videre oppgis i sykefraværstagsverk og i prosent av avtalte dagsverk (sykefraværsprosent).

- Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger.
- Administrativt personale.
- Teknisk/administrativt personale.

Tabell 6.c Sykefravær

Stillingskategori	Sykefravær							
	Egenmeldt				Legemeldt			
	Sykefraværstagsv		Sykefraværspros		Sykefraværstagsv		Sykefraværspros	
	Menn	Kvinner	Menn	kvinner	Menn	Kvinner	Menn	kvinner
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger								
Administrativt personale								
Teknisk/administrativt personale								

Institusjonene skal også rapportere om de har inngått samarbeidsavtale om inkluderende arbeidsliv.

6.3 Arbeidsmiljø

6.3.1 Rapport 2005

Institusjonene bes kort redegjøre for status på HMS-området, herunder om det er gitt pålegg fra tilsynsorganer.

7. BYGG OG LEIE

7.1 Areal

Institusjonene skal kommentere arealsituasjonen med referanse til tabell 5.1 (DBH-tabell AREAL), jf. kapittel 10 Tabeller (vedlegg).

Institusjonene har fått fullmakt til å inngå avtale om leie av lokaler finansiert over institusjonens grunnbudsjett, jf. departementets brev av 26. mars 2001. Fullmakten gjelder ikke leieprosjekt som etter sin art eller omfang må behandles som byggesak. Institusjonene skal rapportere om bruk av fullmakten, og det skal fremgå av budsjettforslaget hvilke leieforhold som er avsluttet og hvilke leieforhold som er kommet til i 2005.

Institusjonene bes rapportere om de har etablert system for intern husleie, og erfaringene med dette.

Universitetene (med unntak av Universitetet i Stavanger) skal rapportere om eventuelle salg av eiendommer i 2005 for å finansiere kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved institusjonen, jf. forslag til vedtak II nr. 3 i St.prp. nr. 1 (2005-2006).

Institusjoner som forvalter egne bygg som ikke er en del av Statsbyggs husleieordning, skal rapportere om strategier og planlagt ressursinnsats for vedlikehold av bygningsmassen.

Etter § 4-3 i lov om universiteter og høyskoler skal institusjonene ”..så langt det er mulig og rimelig..” sørge for at lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at funksjonshemmede kan studere ved institusjonene, og læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming. Institusjonene bes i tråd med dette rapportere om arbeidet med tilrettelegging av bygg og lokaler for funksjonshemmede.

8. SPESIELLE OMRÅDER

8.1 Miljøspørsmål/ miljøledelse

Alle statlige virksomheter skal innen utgangen av 2005 ha innført miljøledelse som en integrert del av organisasjonenes styringssystem. Departementet ber om rapportering på om institusjonen har startet opp med eller innført miljøledelse som en integrert del av institusjonens styringssystem.

8.2 Beredskapsarbeid

Det vises til brev av 11.08.2005 om beredskapsarbeidet ved universiteter og høyskoler. Vi ber om at institusjonene kort beskriver sitt arbeid med beredskap, jf. pkt. 4 i brevet.

8.3 Skikkethetsvurdering

Institusjonene skal rapportere saker behandlet etter universitets- og høyskoleloven § 4-10 med tilhørende forskrift fastsatt 10. oktober 2005.

Tabell 8.a Skikkethetsvurdering

	Type utdanning	Tvilsmeldinger behandlet av institusjonsansvarlig	Saker behandlet i skikkethetsnemnda	Saker som fører til bare vedtak om ikke-skikkethet	Saker som fører til vedtak om både ikke-skikkethet og utestenging
Antall					

Bare de tvilsmeldinger som behandles av institusjonsansvarlig i tråd med forskriftens § 7 skal oppgis. Det vil si at tvilsmeldinger som institusjonsansvarlig henlegger fordi de er åpenbart ugrunnet ikke skal tas med. Etter § 9 i forskriften skal styret/ institusjonens klagenemd fatte vedtak om ikke-skikkethet og vedtak om en eventuell utestenging i to separate vedtak. I tredje kolonne skal det oppgis hvor mange saker som ender med at styret vedtar at en student ikke er skikket, uten at det fattes vedtak

om utestenging, og i fjerde kolonne hvor mange saker som ender med at styret/klagenemden fatter vedtak både om ikke- skikkethet og utestenging. En enkelt sak skal bare rapporteres i en av de to siste kolonnene.

9. BUDSJETT OG ØKONOMI

9.1 Regnskap 2005

9.1.1 Spesifikasjon av regnskapet til budsjetteringsformål

Institusjonene skal fylle ut spesifikasjon av regnskapet i vedlagte tabeller, jf. kapittel 10 tabell 4.1.1-4.1.4 og kommentere disse. Institusjonene skal også fylle ut spesifikasjon av resultatregnskapet på avdelings- fakultetsnivå, jf. kapittel 10 og tabell 4.2. De institusjonene som er morselskap i et konsern skal også fylle ut spesifikasjon av konsernregnskapet, jf. kapittel 10 og tabell 4.3.1-4.3.4. Regnskapsrapporteringen tar utgangspunkt i regnskapsmalen for institusjoner med unntak fra bruttoprinsippet og kontantprinsippet. Det vises i den forbindelse til departementets årlige brev om avslutning og presentasjon av regnskapene. For retningslinjer til konsernregnskap vises det til departementets brev av 3. februar 2005. Det vises videre til at foreløpig årsregnskap skal foreligge 15. februar 2006, jf. kapittel 10.2. Omtalen av regnskap 2005 skal basere seg på foreløpig regnskap. Det forutsettes at alle kostnader og negative tall angis med minusfortegn i rapporteringen til DBH. Alle kronebeløp skal avrundes til nærmeste tusen kroner.

Universitetet i Oslo, UiB og Universitetet i Stavanger skal stille opp regnskapet etter særskilte oppstillingsplaner. Opplysninger om dette vil bli gitt i eget brev.

Relaterte DBH-tabeller er: RESULTATREGNSKAP, BALANSE, KONTANTSTRØM OG NOTE 1-18, og KONSERNREGNSKAP.

9.1.2 Tiltak for å bedre økonomistyringen

Det skal opplyses om tiltak som er satt i verk i 2005 for å bedre økonomistyringen og for å sikre mot overskridelser av tildelt budsjett.

9.1.3 Økonomirapportering

Det vil gå ut et eget skriv om frister for innsending av regnskapet for 2005 og delårsrapportering 2006. Se for øvrig kapittel 10 for regnskapsmateriale som skal sendes som vedlegg til budsjettforslaget 2007.

9.2 Tallbudsjettforslag for 2007 (forslag innenfor rammen)

Institusjonene skal legge fram et tallbudsjettforslag for 2007. Planlagte tiltak som får budsjettvirkning etter 2007 skal også presenteres. Planene og prioriteringene må være i samsvar med fastlagte mål for sektoren og institusjonens særskilte forutsetninger og strategier. Under dette kapittelet skal kun tallbudsjettforslag (innenfor rammen) med en kort tekstlig forklaring presenteres.

Departementet har som utgangspunkt at institusjonenes budsjettforslag for 2007 skal være realistiske. Dette innebærer at institusjonen må utforme sitt budsjettforslag innenfor rammen av bevilgningene på 2006-budsjettet i endelig tildelingsbrev for 2006. I budsjettforslaget for 2007 skal institusjonene ikke korrigere for pris- og lønnsendringer. Det skal budsjetteres med lønnsnivå pr. januar 2006.

Budsjettforslaget 2007 skal imidlertid korrigeres som en følge av forventet vekst/reduksjon som en følge av avlagte studiepoeng i 2005, og avrundes til nærmeste tusen kroner.

Tabell 9.a Budsjettforslag 2007 (innenfor rammen)

Universitet/ høyskole	Budsjettforslag 2007 (innenfor rammen)

9.3 Fremtidige satsingsforslag (forslag utenfor rammen)

Institusjonenes prioriteringer er et viktig grunnlag for departementets arbeid med statsbudsjettet. For å få en oversikt over institusjonenes prioriteringer på et tidlig tidspunkt i departementets arbeid med statsbudsjettet for 2007, har institusjonene blitt bedt om å fremme inntil 3 fremtidige satsingsforslag utenfor rammen innen 10. desember 2005. Institusjonene bes i budsjettforslaget for 2007 å fremme en fullstendig oversikt over institusjonenes satsingsforslag utenfor rammen, jf. tabell 6.1 i vedlegg til rundskriv (rapporteres ikke til DBH).

Nye studietilbud vil i hovedsak måtte forventes å finansieres innenfor budsjetttrammene. Dette kapitlet i institusjonenes budsjettforslag er derfor først og fremst ment å synliggjøre institusjonenes langsiktige satsinger og prioriteringer. Eventuelle forslag skal være i samsvar med institusjonens særskilte forutsetninger og strategier, virksomhetsplan og de mål som er fastsatt. Forslagene skal føres opp i prioritert rekkefølge, med tilhørende begrunnelse og kostnadsoverslag. Videre bør eventuelle forslag ses i sammenheng med sentrale politiske mål knyttet til Kvalitetsreformen.

I samsvar med prinsippene for rammebudsjettering skal alle saker med økonomiske konsekvenser presenteres i det årlige budsjettforslaget. Dette innebærer at søknader fra institusjonene om budsjettmidler som ikke blir presentert i Budsjettdokumentet, ikke kan påregnes å bli behandlet.

Institusjonene kan også under satsingsforslag for 2007 fremme forslag om nye byggetiltak, og prioriterte forslag som gjelder mindre bygg og ekstraordinært vedlikehold.

Søknader om nye leieforhold, der institusjonen selv ikke mener å kunne dekke fullt ut alle husleieutgifter, må tas med under dette kapitlet. Ved en slik søknad må institusjonen fylle ut tabell 9b og gi eventuelle utfyllende kommentarer. Det må klart fremgå hvor mye av de økte leieutgiftene institusjonene selv kan dekke innenfor eget budsjett. Hovedregelen vil være at bare saker som er fremmet i budsjettdokumentet vil bli vurdert.

Tab 9.b Nåværende arealsituasjon i forhold til studenter og tilsatte

Adresse på eiendommen	Avdeling	Brutto kvm	Studietilbud	Ant. Studenter	Ant. stillinger (lærere og adm.)

Tabellen fylles bare ut av institusjoner som søker om nye leieforhold.

10. RAPPORTERINGSRUTINER OG FORKLARING AV TABELLER

10.1 Fremgangsmåte ved rapportering til DBH

Dokumentasjonen er tilgjengelig på internettadressen <http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/dokumentasjon/tabeller.cfm>. DBH- spesifikasjonene dekker de rapporteringskravene som fremkommer i budsjetttrundskrivet innenfor dataområdene student, forskning, personal, økonomi og areal.

Departementet forutsetter at institusjonene rapporterer de opplysningene de er bedt om å rapportere inn til SO og SSB.

Data rapporteres til NSD som filer generert ut fra institusjonenes administrative systemer, og data til bruk i finansieringsmodellen skal genereres direkte fra de studieadministrative systemer. Data for enkelte tabeller kan registreres manuelt via internett på adressen: <http://www.nsd.uib.no/dbhreg>

Institusjonene sender kopi av de registrerte data i elektronisk form til NSD, f. eks. som vedlegg til en e-post eller via filoverføring. E-postadresse: dbh@nsd.uib.no. Telefon til NSD: 55 58 21 17. Postadresse: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste, Harald Hårfagres gt. 29, 5007 Bergen. Ved uklarheter vedrørende rapporteringen, bes institusjonene ta kontakt med NSD. DBH arbeider med et nytt opplegg for datalevering, der det etter hvert tas sikte på å kunne levere datafiler via et web-grensesnitt.

Frist for at data til bruk i budsjettdokumentet skal være rapportert til DBH: **15.februar 2006**. Det vises forøvrig til DBH-dokumentasjonen for detaljerte frister for de enkelte typer data.

For tabell 1.1 Søkere og 1.2 Opptak gjelder **egen frist**. Frist for rapportering til NSD for søker- og opptakstall er **1. november forutgående år**.

De rapporterte data representerer institusjonens "input" til DBH- basen. Etter at data er lagt inn i DBH, kan rapporter for bruk i budsjettdokumentet lastes ned fra DBH's internettadresse: <http://www.nsd.uib.no/dbhvev/> under linken "Budsjettrapporter". Rapportene representerer "output" av de data som institusjonene har rapportert til NSD.

Tellingstidspunktet for studentdata er som tidligere 1. mars for vårsemesteret og 1. oktober for høstsemesteret, som skal rapporteres til NSD innen 15. mars og 15. oktober. Vi gjør oppmerksom på at tellingstidspunktet er absolutt.

Det legges opp til at de fleste studentdata skal rapporteres til DBH på *studieprogrammer*. Siden hvert enkelt studieprogram er relatert til et bestemt *studium*, kan DBH automatisk aggregere studentdata til studier.

Hovedprinsippet for rapportering kan illustreres som følger:

Institusjon

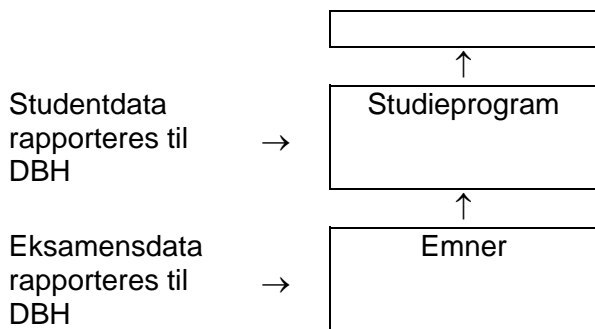
DBH

Departement

Fakultet/ avdeling/
studium

→

Data hentes fra DBH og
sendes departementet

I tabell 1.5 Studiepoengstatistikk og i departementets finansieringsmodell er regelen at alle avlagte studiepoeng i et gitt emne tilordnes kun ett studieprogram, dvs. programmet hvor emnet har sin primære tilknytning i DBHs emnetabell.

10.2 Tabeller

10.2.1 Studentdata

I tabell 1.1 tas det ut rapporter om alle søknader.

I tabell 1.2, 1.3 og 1.4 skal det tas ut rapporter over egenfinansierte studenter, jf. definisjon av student i tabell 1.4.

I Tabell 1.5, 1.6 og 1.8 skal det kun tas ut rapporter over egenfinansierte studiepoeng og kandidater. Der kostnadene er delvis eksternt finansiert (inkludert studentenes egenbetaling) jf. tabell 1.7, skal andelen finansiert over egne budsjetter oppgis i prosent.

I tabell 1.7 skal det tas ut rapporter over studenter og studiepoeng med eksternt finansiering. De institusjoner som ikke har tilordnet ekstern finansiering til studieprogrammene må gjøre dette. Rapporten avspeiler to retningslinjer 1. Samtlige avlagte studiepoeng i et bestemt emne relateres til det studieprogram som emnet er relatert til i emnedata (emnetabellen i DBH). 2. Finansieringsprosenten hentes fra det programmet studenten er aktiv på ved eksamenstidspunktet (eksamenstabellen i DBH).

I tabell 1.9 skal det tas ut rapporter over utvekslingsstudenter i 2005, jf. kapittel 3.3.1.

I tabell 1.10 skal etterutdanning rapporteres. Med *etterutdanning* menes kortere kurs som ikke gir formell kompetanse (studiepoengsuttelling i grad), jf. kapittel 5.6.1. Etterutdanningskurs må ha som uttalt intensjon å være etterutdanning. Det bør være organisert kurspåmelding og et definert undervisningsopplegg. Varigheten spesifiseres i antall undervisningstimer.

I tabell 1.11 rapporteres desentraliserte utdanningstilbud og fjernundervisning, jf. kapittel 5.6.1. Med desentralisering eller fjernundervisning menes undervisning som geografisk er lokalisert andre steder enn ved institusjonens ordinære studiesteder. Studenter som omfattes av en samarbeidsavtale med andre institusjoner innen høyere utdanning regnes ikke med.

I tabell 1.12 skal det gis en oversikk over kostnader og inntekter ved etterutdanning.

I tabell 1.13 skal det gis en oversikt over kostnader og inntekter ved videreutdanning

Det skal gis en oversikt over hvilke nye studietilbud (studieprogram) som er opprettet i 2005 og hvilke som er avviklet. I tabell 1.14 skal det gis en oversikt over hvilke studieprogram (30 studiepoeng eller mer) som er opprettet i 2005. Dersom et studieprogram, som en følge av Kvalitetsreformen, kun endrer navn eller justeres minimalt for å tilpasses nye studieløp skal dette oppgis i siste kolonne. I tabell 1.15 skal det gis en oversikt over hvilke studieprogram (60 studiepoeng eller mer, med unntak av lærerutdanning der studieprogram på inntil 30-studiepoeng også er relevant) som er avviklet i 2005.

I tabell 1.16 skal det rapporteres om andel praksis på studieprogram, jf. kapittel 3.2.1.

I tabell 1.17 skal det rapporteres om antall avlagte studiepoeng sett i forhold til planlagte studiepoeng, jf. kapittel 3.2.1.

I tabell 1.18 skal det rapporteres på hvilke fordypningsfag uteksaminerte allmennlærer-kandidater i 2005 har valgt i 3. og 4. studieår, jf. kapittel 3.2.1.

I tabell 1.19 skal det rapporteres hvilke fag personer som har tatt videreutdanning for allmennlærere har valgt, jf. kapittel 3.2.1 og forklaring i tabellen.

I tabell 1.20 skal det rapporteres fagbakgrunn fra høyere utdanning for kandidater fra praktisk-pedagogisk utdanning, jf. kapittel 3.2.1 og forklaring i tabellen.

I tabell 1.21 skal det rapporteres fagbakgrunn fra videregående opplæring for kandidater fra praktisk-pedagogisk utdanning, jf. kapittel 3.2.1 og forklaring i tabellen.

I tabell 1.22 skal det rapporteres studentdata for de integrerte 4- og 5- årige lærerutdanningene, jf. kapittel 3.2.1 og forklaring i tabell.

10.2.2 Forskningsdata

I tabell 2.1 tas det ut rapporter over nye doktorgradsavtaler i 2005. I tabell 2.2 tas det ut rapporter over samtlige doktorgradsavtaler høsten 2005. I tabell 2.3 tas det ut rapporter over avlagte doktorgrader i hele 2005. Tabell 2.1-2.3 rapporteres kun til DBH av de institusjoner som har rett til å tildele ph.d.-graden, mens institusjoner uten rett til å tildele ph.d.-graden rapporterer disse tabellene kun i budsjettdokumentet, jf. ellers kapittel 4.3.1. Tabell 2.4-2.6 rapporteres av samtlige institusjoner. Tabell 2.4-2.6 skal også rapporteres til DBH av samtlige institusjoner.

10.2.3 Personaldata

I tabell 3.1 tas det ut rapport over tilsatte (omregnet til årsverk) som institusjonen har arbeidsgiveransvaret for, jf. kapittel 6.2.1. I tabell 3.3 skal det tas ut rapport over mellomledere, jf. dokumentasjon i DBH.

I tabell 3.2 skal det tas ut en egen rapport over personer tilsatt i stipendiatstillinger, jf. kapittel 4.3.1.

I tabell 3.4 tas det ut rapporter, både på institusjons- og fakultets-/avdelingsnivå over tilsatte/ engasjerte som time-/hjelpelærere, jf. kapittel 6.2.1.

I tabell 3.5 tas det ut rapporter over mobilitet blant vitenskapelig tilsatte og stipendiater/post.doc i 2005, jf. kapittel 4.6.1.

I tabell 3.6 Institusjonene skal rapportere i henhold til EU-direktiv for gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, jf. kapittel 6.2.1

10.2.4 Økonomidata

I tabell 4.1.1.-4.1.4 skal det tas ut rapport etter ny regnskapsmal, jf. kapittel 9.1. Foreløpig årsregnskap 2005 skal foreligge 15. februar 2006. Institusjonene skal også ta ut rapport over regnskapet på avdelings- og fakultetsnivå, jf. tabell 4.2.

10.2.5 Arealdata

Institusjonene skal ta ut tabell 5.1 med oversikt over gulvareal og utgifter til husleie m.m. i 2005, jf. kapittel 7.1.

10.2.6 Annet

Tabell 6.1 og 6.2 skal ikke rapporteres til DBH, men vedlegges budsjettforslaget. Jf. kapittel 9.4. og kapittel 6.3.1.

10.2.7 Nedlasting av tabeller

Rundskrivet og samtlige tabeller er tilgjengelige på internettadresse: <http://www.dep.no/ufd/norsk/regelverk/rundskriv/index-b-n-a.html>. I tillegg er det mulig å henvende seg til DBH.

Med hilsen

Toril Johansson e.f.
ekspedisjonssjef

Erik Bolstad Pettersen
underdirektør

Kopi Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT)
 Nettverket for private høyskoler
 NIFU
 Norgesuniversitetet
 Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste
 Riksrevisjonen
 Senter for internasjonalisering av høyere utdanning
 Statistisk sentralbyrå, Kongsvinger
 Studentsamskipnadene
 Universitets- og høyskolerådet
 Utdanning.no
 Utdanningsdirektoratet